

Tartalmi Kivonat

A burgonya (*solanum tuberosum*) fontosabb gyomnövényeinek vizsgálata

Neuwirth Gergely

Mezőgazdasági mérnök BSC- nappali munkarend

Növényvédelmi intézet, növényvédelmi tanszék

Belső témavezető: Dr. Pásztor György, adjunktus, növényvédelmi intézet

A föld egyik legfontosabb élelmiszer növénye vitathatatlanul a burgonya, sokszínű felhasználási módja, és jó alkalmazkodó képessége miatt. Viszont termesztett növényeink közül a burgonya rendelkezik a legtöbb károsítóval, ami azért fontos mert a változó klimatikus viszonyok egyre jobban elősegítik a károsítók jelenlétét. Az egyre szigorúbb növényvédő szer szabályok, hatóanyag kivonások pedig még nehezebb feladattá teszik a kórokozók elleni védekezést. A burgonyát Dél-Amerikából először Spanyolországba hozták be. Napjainkban az egész világon 49 millió hektárról 314 millió tonna burgonyát takarítanak be. A burgonyát vegetatív úton szaporítjuk, gumóról. A gumó fajtabélyeget hordoz, alakja és színe sokféle lehet.

A burgonya egyedfejlődését A-I-ig tartó szakaszokkal tudjuk jellemezni. Éréscsoport szerint lehetnek igen korai, korai, középkorai, középkései érésűek. Termesztéséhez ideálisak a középkötött és laza talajok, amelyeknek jó a víztartó képessége, Magyarországon az ország északi és nyugati részei alkalmasak főként burgonya termesztésre, itt is csak az öntözött földeken főként. Előveteménynek a korán lekerülő növények a megfelelők, valamint olyan előveteményt kell választani, aminek a kártevői nem fenyegetik a burgonyát. Fontos a megfelelően előkészített talaj, amely rögzítőktől mentes, és megfelelő nedvesség tartalommal bír. A burgonya rengeteg károsítóval rendelkezik ilyenek például a különböző vírusbetegségek, baktériumos betegségek, valamint rengeteg rovar is fenyegeti a növényt. A burgonya gyomirtására azért kell fokozottan figyelni mert a burgonyára is veszélyes vírusok közül nagyon sok megtalálható a gyomnövényekben is.

Megkülönböztetünk egyéves, kétéves, és évelő gyomokat. Kísérletemhez egy évelő gyomot az aprószulákot, ami G3-as életformával rendelkezik, és egy egyéves gyomot a szőrös disznóparéjt választottam, ami T4-es életformával rendelkezik. Szakdolgozatom kísérleti részében a burgonyára veszélyes vírusok vizsgáltam DAS ELISA teszttel, hat darab vírust kerestem a gyomnövényekben, ezek voltak a burgonya M vírusa, a burgonya S vírusa, a burgonya Y vírusa, a burgonya A vírusa, a paradicsom foltos levélhervadás és az uborka mozaik vírus.

Kísérletem indítéka az volt, hogy kiderítsem, hogy a burgonya jellemző gyomnövényeiben megtalálhatóak-e azok a vírusok, amelyek a burgonyára is veszélyesek.

A vizsgálati eredmények alapján kiderült, hogy a vizsgált minták jelentős részében találtunk legalább egy darab vírust, de nagy részükben volt jelen komplex vírusfertőzés is. A talált komplex és nem komplex fertőzéseket különböző diagrammokon szemléltettem, majd az eredmények alapján levontam a következtetéseket. Az eredmények rávilágítanak arra, hogy egyre fontosabb lesz a rezisztens fajták választása, valamint a gyomirtás, és a vektorok elleni védekezés fontosságára.